

ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM

DR. BORSOS-PAPP NATÁLIA
KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: JHÁT/4949-2/2026-EM

Dr. Juhász Miklós úr részére
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: <u>IV/1928-13/2025</u>		
Érkezett: <u>2026 MAJ 08.</u>		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☐ @	☐ EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:

Tárgy: a IV/1928/2025. ügyszámon iktatott alkotmányjogi panasszal kapcsolatos jogalkotói álláspont

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Napelemes kiserőművet üzemeltető premizált termelő az *Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény* 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában indítványozta a *megújuló energiaforrásból termelt villamos energia kötelező átvételi és prémium típusú támogatásáról szóló 299/2017. (X. 17.) Korm. rendelet* (a továbbiakban: METÁR rendelet) 15. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és visszamenőleges hatályú megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a METÁR rendelet – 2025. március 1-től hatályos – 15. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonságot, különösen annak normavilágosságra, kellő felkészülési időre és a visszamenőleges hatály tilalmára vonatkozó követelményét, mert a múltban keletkezett támogatási jogviszony egyoldalú módosítása hátrányosabb helyzetbe hozta őt, továbbá a kifogásolt szabályozás ellentétes a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 10. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt garanciális szabállyal is, ami az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének sérelmét eredményezi.

Az Alkotmánybíróság IV/1928-12/2025. sz. levelében kereste meg az energiaügyi minisztert, hogy fejtse ki jogalkotói álláspontját a IV/1928/2025. ügyszámon iktatott alkotmányjogi panaszról (a továbbiakban: Indítvány). Az alkotmányjogi panasszal összefüggő álláspontomról az alábbiak szerint tájékoztatom.

I. A Megújulóenergia-támogatási rendszer hazai szabályozása

A Vet. 3. § 45b. pontja alapján a megújulóenergia-támogatási rendszer (a továbbiakban: METÁR) jogszabállyal létrehozott intézkedés, eszköz, rendszer vagy mechanizmus, amely a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználására ösztönöz ezen energia költségének csökkentésével, az ezen energiát előállítók bevételeinek emelésével, vagy a megújuló energiaforrásokból előállított energia megvásárolt mennyiségének növelésével, ideértve a közvetlenül vagy közvetve nyújtott beruházási és működési támogatásokat, a megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő közvetlen ártámogatásokat, adókedvezményeket, adó-visszatérítéseket, megújuló energiaforrások alkalmazására, kötelező átvételére vonatkozó előírásokat is. A Vet. 3. § 76. pontja szerinti prémium típusú támogatási rendszer és az annak részét képező, az Indítvány fókuszába helyezett METÁR keretében a megújuló energiaforrásból származó villamos energiát a termelő személy piaci körülmények között értékesíti és emellett az általa termelt villamos energiával arányos ártámogatásban (prémiumban) részesül.

A prémium típusú támogatás kétféle lehet, barna prémium, illetve – az indítványozó által is sikeresen pályázott és elnyert – zöld prémium. Ez utóbbi a megújuló energiaforrások felhasználásával történő villamosenergia-termelést lehetővé tevő új beruházások ösztönzése céljából nyújtott prémium típusú támogatást jelenti. A prémium típusú támogatást a támogatott termelő a piaci értékesítés során elért bevételen felül, kiegészítő jelleggel kapja: a támogatott termelő a megújuló energiaforrásból termelt villamos energiát a piaci értékesítési árszinten értékesíti, és a piaci értékesítési árszinthez képest kap további árkiegészítő támogatást (prémium).

A zöld prémium mértéke a támogatott ár és a piaci referencia ár különbsége, tehát a támogatott termelő a megújuló energiaforrásból termelt villamosenergia-piacon történő értékesítési bevételein felül a piaci értékesítési árszinthez képest kap támogatást. A zöld prémium havi kifizetése során a prémium Ft/kWh-ban meghatározott értékét meg kell szorozni az adott hónapban megtermelt villamos energia mennyiségével (kWh). Arra a megtermelt energiamennyiségre azonban, amely legalább hat egymást követő – a METÁR rendelet szerinti – negatív piaci árú időszakban került megtermelésre, a premizált termelő zöld prémiumra nem jogosult.

A prémium típusú támogatási rendszer (kereszt)finanszírozása a nem lakossági (ipari) fogyasztókat terheli. Az ipari fogyasztók versenyképességére negatív hatással van ez a villamosenergia-számlájukat növelő finanszírozási teher, ezért a METÁR finanszírozása és az ország iparának versenyképessége közötti kényes egyensúly fenntartása a támogatási rendszerek időnkénti felülvizsgálatát indokolja.

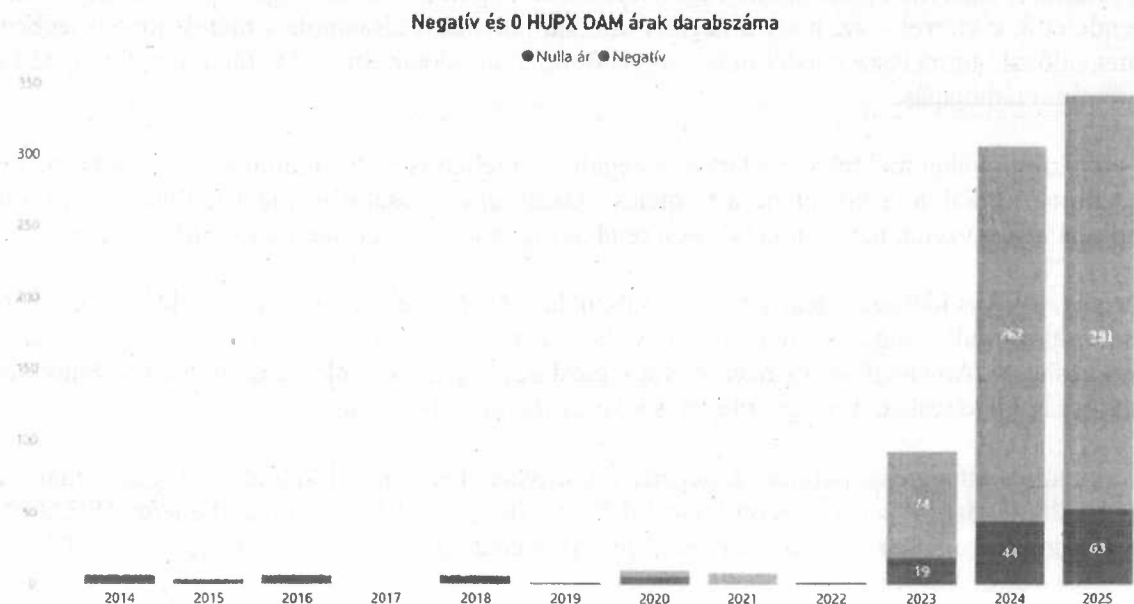
A HUPX piacon 2017-től, a METÁR rendelet kihirdetésétől annak 2025. március 1-jei módosításáig az energia órás termék volt, tehát a 60 perces időszakokra lehetett kereskedni, árajánlatot adni. Érdemes megjegyezni, hogy a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének 2025. március 1-je előtti megfogalmazása tartalmilag már akkor is 6 egymást követő, a HUPX piacon irányadó legrövidebb árajánlatadási időszakra hivatkozott, igaz 6 egymást követő óra megfogalmazással. A HUPX-en – a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet [a továbbiakban: (EU) 2019/943 rendelet] 8. cikk (2) bekezdésének való megfelelés érdekében – az órás időszakhoz képest rövidebb, 15 perces árajánlati időszak került bevezetésre, és ezt képezte le a METÁR rendelet 15. § (4)

bekezdésének kifogásolt módosítása¹. Figyelemmel arra, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikk (2) bekezdése alapján a HUPX-en a korábbihoz képest eltérő legrövidebb kereskedési időszak került bevezetésre, indokolt volt a HUPX korábbi órás időszakán alapuló jogszabályi rendelkezés hozzáigazítása a HUPX-en bevezetésre kerülő új időszakhoz.

A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdése 2025. március 1-jével hatályos módosításával elérni kívánt kormányzati cél:

1. Az európai energiapiac néhány év leforgása alatt új irányt vett a megújuló energiaforrások gyors térnyerése miatt, amely minden korábbinál nagyobb árvolatilitást eredményezett. A napenergia részaránya meredeken nőtt, miközben az elosztóhálózatok csak most próbálnak ezen növekedéshez alkalmazkodni, amely tényhelyzet egyre több extrém áras – azaz negatív – órát eredményezett, illetve eredményez. Ebben a környezetben minden szereplő – az ipari fogyasztótól a szabályozón át a technológiai beszállítóig – ugyanarra a kérdésre kereste/keresi a választ: hogyan lehet a zöld átállást úgy felgyorsítani, hogy közben az ellátásbiztonság, a hálózati stabilitás megmaradjon. Az időjárásfüggő megújuló forrásokra támaszkodó villamosenergia-termelés volumenének felfutása, illetve az áramtermelés ebből fakadó ingadozása egyre nagyobb kihívást jelent a villamosenergia-hálózat működtetésében és a rendszeregyensúly-tartásban, ekként mind a szabályozók, mind a piac ezen kockázatok megoldására, csökkentésére törekszik világszerte.

A megújuló energiatermeléshez kapcsolható negatív áras óra 2010 és 2022 között mindössze 86-szor fordult elő Magyarországon, míg 2023-ban már 74-szer, 2024-ben 262-szer, 2025-ben 281-szer.

1. ábra: Forrás: HUPX

A negatív áras termelés esetén a termelő fizet azért, hogy átvegyék tőle a megtermelt villamos energiát. A negatív ár kialakulásának az indoka, hogy a napsütéses időben a naperőművek intenzíven termelnek, viszont a villamosenergia-rendszerben a megnövekedett betáplálás felhasználását biztosító fogyasztás éppen nem áll rendelkezésre. A túlermelés lefelé nyomja a

¹ A módosítás pillanatában az akkor érvényes tervek alapján 2025. márciusban kerültek volna bevezetésre a 15 perces időszakok, azonban később kiderült, hogy a bevezetés 2025. október végére csúszott.

villamosenergia-árakat, egészen a negatív tartományba. A jogalkotónak tehát azt a helyzetet kell rendeznie, amikor a túlkínálat miatt a termelők rendes piaci körülmények között egyébként el sem tudnák adni a terméket, aminek szükségszerű következménye a negatív áras időszakokra vonatkozó szabályok megalkotása.

A negatív áras időszakok számának emelkedése arra utal, hogy a villamosenergia-rendszerben egyre gyakrabban jelentkezik olyan időszakos túlkínálat, amely mellett a rövid távú piaci árjelzés a termelés visszafogására ösztönöz, főleg egy olyan országban, mint Magyarország, ahol a beépített napelemek kapacitása az összes erőmű beépített kapacitásához képest több, mint 53%. Ennek következménye, hogy a rendszerben egyre gyakrabban jelentkeznék olyan túlkínálati helyzetek, amelyek kockáztatják a rendszeregyensúlyt és ezáltal az ország energiabiztonságát, illetve fokozzák a rugalmassági, tárolási és hálózati alkalmazkodás jelentőségét, azaz a rendszerüzemeltetési kihívásokat.

A negatív áras időszakokra vonatkozó szabályozás célja annak biztosítása, hogy a támogatási rendszer ne tompítsa a piaci jelzéseket, és ne ösztönözze a termelés fenntartását olyan időszakban, amikor a piaci viszonyok éppen a termelés visszafogását indokolnák. Tartósan negatív ár mellett a megtermelt villamos energia piaci értéke negatív, ezért ilyen időszakban a prémium kifizetése a gazdasági és műszaki racionalitással ellentétes ösztönzőt teremt: a termelő akkor is termelésre lenne ösztönözve, amikor a rendszerben túlkínálat áll fenn, és ehhez még állami támogatás is társulna.

Az uniós jogi aktusok² szerint a támogatási rendszereknek meg kell őrizniük a hatékony működési ösztönzőket és az árjelzéseket, továbbá nem nyújthatnak támogatást olyan termelésre, amelynek piaci értéke negatív. A hazai megoldás – összhangban az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikkével – az, hogy a negatív árakkal jellemzett elszámolási mérési időegységben megvalósuló termelésre másfél órás, vagyis $6 \times 0,25$ óra időtartamot követően nem fizethető ki prémium támogatás.

Fentiekre figyelemmel tehát, ha tartósan negatív ár mellett is változatlanul járna a prémium, az a termelői oldalon csökkentené a termelés visszafogására ösztönző piaci nyomást, ezáltal a túlkínálati helyzetek fennmaradását és a rendszeregyensúly megbillenését segíthetné elő.

2. Negatív áras időszakokban a belföldi túlkínálat következtében többször – például 2025-ben is – előfordult, hogy a megtermelt villamos energia egy része exportpiacokon kerül értékesítésre. Amennyiben ez negatív vagy gazdaságilag kedvezőtlen árak mellett történik, az az ország külkereskedelmi egyenlegét is kedvezőtlenül befolyásolja.

3. Az uniós támogatási keretek³ a negatív árkörnyezet kezelésével kiemelten foglalkoznak. A 2014–2020 közötti Guidelines on State aid for environmental protection and energy (EEAG)⁴, a Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy (CEEAG)⁵, a

² 2018/2001 Irányelv 4. cikk (2) és (3) bekezdés, 2019/943 Rendelet 19d cikk (2) bekezdés

³ Az uniós támogatási keretek az Európai Bizottság által meghatározott szabályrendszerek, amelyek rögzítik, hogy a tagállamok milyen feltételek mellett nyújthatnak állami támogatást anélkül, hogy az torzítaná a belső piaci versenyt. Ezek a keretek biztosítják, hogy a támogatások célzottak, arányosak és uniós szinten összehangoltak legyenek.

⁴ https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-03/guidelines_environmental_protection_and_energy.pdf

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/2022-guidelines-on-state-aid-for-climate-environmental-protection-and-energy.html>

Temporary Crisis and Transition Framework⁶, valamint a 2025-ben elfogadott Clean Industrial Deal State Aid Framework⁷ egyaránt abból indul ki, hogy a támogatási rendszereknek meg kell őrizniük a piaci árjelzéseket, és nem nyújthatnak támogatást olyan termelésre, amelynek piaci értéke negatív.

4. A HUPX villamosenergia-tőzsdén a kereskedési időegység órásról negyedórásra változásának lekövetése is célja volt a METÁR rendelet 2015. márciusi módosításnak, figyelemmel arra, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikkének végrehajtása érdekében a HUPX-en a korábbihoz képest rövidebb kereskedési időszak került bevezetésre.

A megváltozott magyar szabályozás ugyanakkor nemcsak ezen uniós rendeletnek való megfelelést szolgálta, hanem a szabályozás valójában a kérdéses időszakban az energia piacon bekövetkező trendek okozta kihívásokra is reagált.

Ily módon megállapítható, hogy legitim közérdek, az (EU) 2019/943 rendelet végrehajtásából fakadó kényszer, az iparági elszámolási standardoknak való megfelelés és a hazai energiabiztonság fenntartása indokolta a jogszabályhely módosítását azzal, hogy ennek ésszerű indokai voltak.

II. Az Indítvány alkotmányjogi összefüggései

II. 1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggő indítványelem

Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján kérte a METÁR rendelet 2025. március 1-jével módosított rendelkezéseinek megsemmisítését. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó három követelmény – a kellő felkészülési idő biztosítása, a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, valamint a normavilágosság követelménye – megsértésére alapozza.

Az indítványozó szerint a METÁR rendelet módosításának a kihirdetést követő második napon történő hatályba léptetése – ellentétben az Alkotmánybíróság 34/2014. (XI. 14.) AB határozat Indokolás [58] bekezdésében kifejtett álláspontjával, illetve a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (3) bekezdésében foglalt követelménnyel – nem biztosított megfelelő felkészülési időt az érintett naperőmű termelők számára (Indítvány 28., 30., 31. pontja).

A visszaható hatályú jogalkotás kapcsán az indítványozó kifogásolta, hogy a több száz millió forint befektetést igénylő, jelentős részben hitelből finanszírozott naperőművi beruházásának üzleti modellje a METÁR zöld prémium típusú támogatáshoz kapcsolódó pályázat idején érvényes szabályozásra épül, így a prémium típusú támogatás fizetési feltételének megváltoztatásával a működése veszteségesse válik, a hiteltörlesztés, garanciák, biztosítások teljesítése ellehetetlenül. Az indítványozó szerint a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének módosítása a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközően már létező jogviszonyokat változtat meg hátrányosan úgy, hogy nem hagy elegendő felkészülési időt a jogszabályi környezet változásához való alkalmazkodásra. Az indítványozó kiemeli, hogy a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenessége ugyanakkor elsődlegesen nem a felkészülési idő

⁶ https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/temporary-crisis-and-transition-framework_en

⁷ https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_en

rövidségéből ered, hanem a visszaható hatályú jogalkotásból, mivel a METÁR rendelet módosítása a hatálybalépését megelőzően létrejött és fennálló támogatási jogviszonyokra is kiterjedően, az indítványozóra nézve hátrányosan változtatta meg a már létrejött jogviszony feltételeit (Indítvány 13. és 34. pontja).

Az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban is látja, hogy a kifogásolt rendelkezés értelmezésre szorul, jogszabály által sehol nem definiált, így a jogalkalmazók által önkényes tartalommal kitölthető fogalomra („mérési időegység”) épül (Indítvány 33. pontja).

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint „Magyarország független, demokratikus jogállam.” Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság követelménye. Az Alkotmánybíróság kimondja, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére „*kizárólag a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával, valamint a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz, a normavilágosság követelményével összefüggésben nem*” {1050/2026. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [30]; 3306/2025. (IX. 30.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]; 3456/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján megállapítható tehát, hogy az Indítvány normavilágosság hiányára hivatkozó része tekintetében alkotmányjogi panasz esetében nincs helye vizsgálatnak. Erre figyelemmel álláspontom szerint – ezen indítványelem tekintetében – az indítvány visszautasításának volna helye.

A kellő felkészülési idő követelményével kapcsolatos alkotmánybírósági álláspont szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is hangsúlyozza, hogy a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye, így az alaptörvény-ellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg. A jogbiztonság súlyos sérelmét jelenti, ha az új, illetve többletkötelezettségeket előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatálybalépése közötti felkészülési idő elmarad vagy olyan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [51], [52]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja továbbá abban is következetes, hogy a kellő felkészülési idő követelménye „*a jogkövető magatartás tanúsítására történő felkészülést fogja át, de a jogalkalmazás gazdasági következményeire való felkészülés már védelmi körén kívül esik* {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236], melyet később megerősített: 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]} {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [46]}” {3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [22]–[23]}.

A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdését módosító *a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltan termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról* szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet és *a megújuló energiaforrásból termelt villamos energia kötelező átvételi és prémium típusú támogatásáról* szóló 299/2017. (X. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 26/2025. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módrend.) 2025. február 27-én került kihirdetésre, és a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének módosítása 2025. március 1-jén lépett hatályba. A

kihirdetést követő második napon történő hatálybalépés nem tekinthető kirívóan rövidnek vagy nyilvánvalóan elégtelennek, figyelemmel arra, hogy a kifogásolt rendelkezés joghatást csak a hatálybalépését követően fejt ki, a hatálybalépést követően előforduló negatív árakkal jellemzett elszámolási mérési időegységekben történt termeléssel kapcsolatos prémiumelszámolásokat érinti. Fontos kitérni arra is, hogy a Módrend. társadalmi egyeztetése 2025. február 5. és február 13. között zajlott⁸, így az indítványozó a várható jogszabályi változásról már ekkor tudomással bírhatott, másrészt az indítványozó nem indokolta meg kellő részletességgel, hogy jogalkalmazóként pontosan milyen magatartást írt elő számára a jogalkotó, amelynek nem tudott eleget tenni, a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdés mely rendelkezésének alkalmazására való felkészüléshez nem állt rendelkezésre kellő felkészülési idő. Erre figyelemmel álláspontom szerint a jogalkotó kellő felkészülési időt biztosított a címzettek részére, így ezen indítványelem tekintetében az indítvány elutasításának volna helye.

A visszaható hatályú jogalkotás tilalma kérdéskörében az Alkotmánybíróság állandó és következetes gyakorlatot követ, amelyet a testület 3191/2019. (VII. 16.) AB határozatában a következőképpen rögzít: „[a] jogállamiság [B] cikk (1) bekezdése] részét képező jogbiztonság elve megköveteli az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát, az egyes normák egyértelműségét. [...] a jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott tilalom adja, miszerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. A következetes alkotmánybírósági gyakorlat értelmében továbbá valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.” {3191/2019. (VII. 16.) AB határozat, Indoklás [27]}.

A visszaható hatályú – a jogállamisággal össze nem egyeztethető – jogalkotás tilalmát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdése ekként határozza meg: „[j]ogszabály a hatályba lépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el, vagy korlátozhat jogot és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”

Az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat szerint a „visszaható hatályúnak állított jogalkotás esetében az alkotmányossági vizsgálatot sorrendben a következő kérdések mentén kell elvégezni. Elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a korábbihoz képest hátrányos-e a támadott szabály. Amennyiben nem, ad malam partem visszaható hatályú jogalkotás per definicionem nem állhat fenn. Amennyiben a norma hátrányos, akkor másodlagosan vizsgálandó, hogy az előírás hatályba léptetése visszamenőlegesen történt-e. Igenlő válasz esetében a szabályozás alaptörvény-ellenes. Ha a hatályba léptetés nem visszamenőleges, harmadlagosan azt kell megvizsgálni, hogy a rendelkezés ettől függetlenül utólag, visszamenőlegesen megváltoztatja-e a múltban létrejött – esetleg már le is zárt – jogviszonyok megítélését. Ez ugyanis a visszamenőleges hatályba léptetéshez hasonlóan valódi visszaható hatályú jogalkotást jelent, és alaptörvény-ellenes. Ezzel szemben amennyiben a norma a múltban keletkezett tartós jogviszonyokat kizárólag a jövőre nézve módosítja (azonnali vagy kvázi visszaható hatály), és a beavatkozásnak alkotmányosként elfogadható indoka van, az adott esetben alkotmányos lehet” {8/2022. (V. 25.) AB határozat, Indokolás [19]}.

⁸ <https://kormany.hu/dokumentumtar/a-389-2007-xii-23-es-a-299-2017-x-17-korm-rend-mod-tars-egy>

A visszaható hatályú jogalkotás tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem terjed ki a jogszabályok módosíthatóságának időbeli korlátaira. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanis „[ö]nmagában az, hogy az állampolgárok másként cselekedtek volna, ha előre láthatták volna a jogszabály módosítását, nem ad módot a jogbiztonság címén az alkotmányellenesség megállapítására. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának ilyen kiterjesztő értelmezése alkotmányjogilag indokolhatatlan.” [elsőként lásd: 55/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 305., hasonlóan lásd: 174/B/1999. AB határozat, ABH 2005, 870, 878.]” {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatosan az alábbiak rögzíthetők.

Amellett, hogy a Módr. kifogásolt szabályt beiktató rendelkezésének 2025. március 1-jei hatálybalépésére a kihirdetést (2025. február 27.) követően került sor (tehát a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt), már az Alkotmánybíróság által lefektetett alkotmányossági vizsgálat első kérdése (hátrányos szabályozásról van-e szó) alapján is megállapítható, hogy a visszaható hatályú jogalkotás nem áll fenn.

A támadott jogszabályi rendelkezés 2025. március 1-jét követően pontosította az elszámolás mérési időegységét, azaz jogalkotó hatása a jövőre nézve történt, a korábbi elszámolások vonatkozásában semmilyen felülvizsgálatot, elszámolás-revíziót nem rendelt el, a hosszú távra szóló támogatási jogviszonyt nem üresítette ki, az indítványozó helyzete nem nehezült el.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a nyertes pályázókra vonatkozóan határozatban állapítja meg a támogatási jogosultságot (a továbbiakban: Támogatási Határozat). A Támogatási Határozatban a Hivatal valamennyi jogosult esetében megállapítja a támogatás alá eső villamos energia mennyiségét (kWh) és a támogatás időtartamát (év), ez utóbbi minden jogosult esetében 15 év. A jogosultak a Támogatási Határozatban megállapított mennyiségnek a támogatások időtartamán belül történő értékesítése után kapnak támogatást, és a 15 éves időtartamon belül – fizikai és műszaki korlátoktól függően – szabadon határozzák meg, hogy mikor termelik és értékesítik a Támogatási Határozat szerinti mennyiséget. A támogatások kifizetésének időzítése nagyban függ olyan műszaki és fizikai (időjárási) korlátoktól, mint a napsütéses órák száma, így a jogosultaknak eleve bizonytalan támogatáskifizetési ütemezéssel kellett számolniuk. A villamosenergia-termelés jellegéből adódóan nem lehet előre kalkulálható bevételekkel számolni, így a támogatások meghatározott időpontokban való kifizetésére vonatkozó várakozás és arra alapozott bármiféle üzleti döntés üzleti kockázat keretében vizsgálható.

A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének módosítása a Támogatási Határozatban megállapított támogatási jogosultság terjedelmét nem csökkentette, a támogatott mennyiség és a támogatás mértéke nem változott, a jogosultak továbbra is a Támogatási Határozatban megállapított mennyiség után kapják meg a támogatást.

A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdése annyit rögzít, hogy a megjelölt időszak – 2025. március 1-jét követően 6 óra helyett 6 negyedórára eső – termelése a támogatás kifizetése hiányában nem számít bele a támogatás alapjául szolgáló mennyiségbe. A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének módosítása tehát csupán azzal a következménnyel járt a jogosultak számára, hogy a korábbiakhoz képest valamelyest hosszabb idő szükséges ahhoz, hogy a támogatás alapjául szolgáló villamosenergia-mennyiséget megtermeljék, hiszen a korábbi 6 egymást követő óráig fennálló negatív árral szemben 6 egymást követő negyedórát fennálló negatív ár esetén nem számít bele a termelés mennyisége a támogatás alapjául szolgáló mennyiségbe.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy ne illethné meg a jogosultakat az a támogatási mérték, amelyet a Támogatási Határozatokban megállapítottak számukra. Attól, hogy hosszabb idő szükséges ahhoz, hogy a támogatás alapjául szolgáló villamosenergia-mennyiség előállításra kerüljön, nem jelenti azt, hogy a jogosultak a rendelkezésükre álló 15 év alatt ne termelhetnék meg ezt a villamos energia mennyiséget. A METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének módosítása csak a támogatások kifizetésének átütemezését okozza, mivel a teljes támogatás kifizetése hosszabb idő alatt történik, de nem csökken annak mértéke.

Fentiek alapján a támogatás szintje és feltételei a kifogásolt módosítással nem változtak úgy, hogy az szűkítette volna a támogatási jogosultságokat, illetve veszélyeztette volna a már támogatott projektek gazdasági életképességét.

Végezetül fontos kitérni arra is, hogy a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésében hivatkozott másnapi piaci negatív árak az adott termelés napi megelőző nap délután már láthatóak⁹, ennek alapján minden termelő előre tudja módosítani a termelését, ha előre láthatóan úgy sem részesülhet már prémium támogatásban.

A fentiekben előadottakra figyelemmel álláspontom szerint ezen indítványelem tekintetében szintén az indítvány elutasításának volna helye.

II. 2. Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésével összefüggő indítványelem

Az indítványozó a Vet. 9. § (1) és (2) bekezdése, illetve 10. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglalt garanciális szabályok megsértéseként értékelte a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének 2025. március 1-jétől hatályos módosítását. Az indítványozó álláspontja szerint a támogatási jogosultság utólagos szigorítása, a támogatás felfüggesztésének feltételét jelentő negatív áras időszakok időtartamának a korábbi egy órásról negyedórásra történő rövidítése ellentétes a Vet. fent említett kiszámítható és jogilag stabil támogatási rendszert előíró rendelkezéseivel, így az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésével is, ezért a végrehajtott módosítás alaptörvény-ellenes.

Az Alkotmánybíróság több esetben, így az 1050/2026. (II. 11.) AB határozatban is megállapítja, hogy az „*Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele, hogy az indítványozók valamely Alaptörvényben biztosított joguk sérelmét állítsák.*” {1050/2026. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint ugyanakkor az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése, amely szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes, az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így az indítvány erre vonatkozó része tekintetében nincs helye vizsgálatnak {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [31], [32]; 9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]}. A fentiekre figyelemmel tehát e tekintetben az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatára álláspontom szerint nincs lehetőség, így az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésére alapított indítványelem tekintetében az indítvány visszautasításának volna helye.

Ugyanakkor ha érdemi vizsgálatba bocsátkozna az Alkotmánybíróság, a jogszabály-módosítás valójában a Vet. 10. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglaltak szerint célozta meg az energiapolitikai elvekkel való összhangot, garantálva a HUPX villamosenergia-tőzsdén a

⁹ Hupx-en mint day ahead termék

kereskedési időegység órásról negyedórásra változásának lekövetését és a piaci tendenciák által okozta anomáliák kezelését.

III. Összegzés

A fentieket összegezve álláspontom szerint az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján nem mutatható ki olyan alkotmányos sérelem, ami a METÁR rendelet 15. § (4) bekezdésének reparációját tenné szükségessé, ekként a támadott szabályozás megfelel az Alaptörvény rendelkezéseinek.

Ehelyütt kiemelendőnek tartom továbbá, hogy a szabályozási környezet 2025. márciusi megváltoztatása – az uniós jogharmonizációs kötelezettség mellett – közérdekű célt szolgált, ugyanis mérsékelte a hazai villamos elosztó rendszer időjárásfüggő túlterhelését, javította az ország külkereskedelmi egyensúlyát, és fokozta Magyarország energiabiztonságát.

Budapest, 2026. 05. 07.

Tisztelettel:

